

## การงานการเข้าร่วมโครงการเอพีโอ

25-CP-33-GE-CON-A:

Conference on Global Trends in Policies on Marine Debris and SMEs

วันที่ 17 กรกฎาคม 2568

ผ่านระบบออนไลน์

จัดทำโดย นายคมสัน ทองแถม

ตำแหน่ง นักวิชาการประมงปฏิบัติการ กองวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง กรมประมง

### ส่วนที่ 1 เนื้อหา/องค์ความรู้จากการเข้าร่วมโครงการ

#### 1.1 ที่มาและเหตุผล

ขยะทะเล ขยะพลาสติก ไมโครพลาสติก ขยะจากเครื่องมือประมงอุปกรณ์ประมง ก่อให้เกิดภัยคุกคามร้ายแรงต่อมหาสมุทร สิ่งมีชีวิตและระบบนิเวศ รัฐบาลทั่วโลกได้เสริมสร้างความพยายามในการแก้ไขปัญหาขยะทะเล โดยให้ความสำคัญกับแผนปฏิบัติการระดับชาติ กลยุทธ์การลดการใช้พลาสติก และการมีส่วนร่วมของธุรกิจต่าง ๆ รวมถึง SMEs มากขึ้น (UNEP, 2022) ซึ่ง SMEs ในฐานะทั้งผู้มีส่วนร่วมและผู้เริ่มนวัตกรรมที่มีศักยภาพ ถือเป็นหัวใจสำคัญของความพยายามเหล่านี้ รัฐบาลต่าง ๆ คาดว่าจะบังคับใช้กฎระเบียบที่มีประสิทธิภาพและแผนความรับผิดชอบของผู้ผลิตที่ขยายขอบเขตออกไป สนับสนุนการมีส่วนร่วมของ SMEs ด้วย (OECD, 2021) โดย SMEs คิดเป็นกว่า 90% ของธุรกิจในทุกประเทศสมาชิก และเป็นปัจจัยขับเคลื่อนหลักของการจ้างงานและการเติบโตทางเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับขยะทะเล ควรได้รับการแก้ไขปัญหาย่างใกล้ชิด สอดคล้องกับความพยายามของ APO ในการส่งเสริมและการปกป้องสิ่งแวดล้อมผ่านโครงการ Green Productivity (GP) การส่งเสริมความตระหนักรู้ของ SMEs เกี่ยวกับแนวโน้มและนโยบายระดับโลกที่เกี่ยวข้องกับขยะทะเลจึงเป็นสิ่งสำคัญ การประชุมครั้งนี้เน้นย้ำถึงแนวโน้มระดับโลกเกี่ยวกับนโยบายขยะทะเลและผลกระทบทางธุรกิจ โดยเน้นบทบาทของ SMEs เป็นพิเศษ มีหัวข้อหลักประกอบด้วย บทนาเกี่ยวกับ GP ขยะทะเลและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมระดับโลก นโยบายระหว่างประเทศและระดับภูมิภาคเพื่อแก้ไขปัญหาขยะทะเล และการนำเสนอตัวอย่างแนวปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพและเป็นนวัตกรรมที่ SMEs ดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาขยะทะเลและส่งเสริมความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม

#### 1.2 วัตถุประสงค์

แบ่งปันแนวโน้มระดับโลกล่าสุดในการจัดการขยะทะเลและผลกระทบต่อธุรกิจและสิ่งแวดล้อม ให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับนโยบายและกฎระเบียบเกี่ยวกับขยะทะเลจากสมาชิกและหน่วยงานอื่น ๆ และเน้นย้ำเรื่องความสำเร็จของ SMEs ที่มีส่วนช่วยสร้างประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อม

#### 1.3 เนื้อหาหรือองค์ความรู้ที่ได้

1.3.1 Global Trend on Marine Debris and Implications for Businesses and the Environment (โดย Dr. Michikazu Kojima, Institute of Developing Economies, Japan External Trade Organization (IDE-JETRO))

ขยะทะเลหรือขยะพลาสติกส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศทางทะเลรวมถึงสัตว์ทะเล เช่น การพบเชือกหรือเศษขวานที่ทำจากไนลอนในทางเดินอาหารของเต่าทะเลซึ่งเป็นสาเหตุทำให้เต่าทะเลตาย รวมถึงการตายของโลมาจากการกินพลาสติกเข้าไป มีสาเหตุจากการรั่วไหลของขยะพลาสติกหลายล้านตันเข้าสู่สิ่งแวดล้อม การแก้ไขปัญหาสามารถทำได้โดยการลดการใช้พลาสติก ลดการใช้พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว ลดการใช้ถุงพลาสติก ข้อนส้อมพลาสติก การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ใช้วัสดุอุปกรณ์ทางเลือกอื่นที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ใช้พลาสติกที่ Recycle ได้ รวมถึงมีการจัดการขยะอย่างเหมาะสม หรือการร่วมมือระหว่างประเทศ

ประเทศญี่ปุ่นได้นำนโยบาย Extended Producer Responsibility (EPR) มาใช้กับขวด PET ในปี พ.ศ. 2541 เพื่อใช้ผลิตแผ่นพลาสติกและเส้นใย ต่อมาในปี 2562 การ Recycle ขวด PET เพิ่มขึ้น ซึ่งโครงการเช่นนี้มีขยายไปคลั่งคลึงกันในประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น ไทย อินโดนีเซีย และประเทศอื่น ๆ นอกจากนั้นยังมีการออกกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ เพื่อใช้ในการบริหารจัดการขยะ ขยะพลาสติก

### 1.3.2 Current and Proposed Philippine Policies, Laws, and Regulations on Plastic Wastes (โดย Mr. Edgar de Jesus, Grants and Partnership Manager, Business for Sustainable Development (BSD), Philippines)

ฟิลิปปินส์เป็นประเทศที่มีขยะทะเลมากที่สุดแห่งหนึ่งของโลก การบริหารจัดการของหน่วยงานท้องถิ่นยังไม่เพียงพอ เนื่องจากข้อจำกัดด้านโครงสร้างเงินทุน การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ขยายตัวของเมือง รวมถึงการขาดนโยบายด้านการบริหารจัดการขยะพลาสติกระดับชาติ ซึ่งในภาพรวมของฟิลิปปินส์มีกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดการมลพิษจากพลาสติก เช่น

- RA 9003 –Ecological Solid Waste Management Act (2000)
- RA 11898 –Extended Producer Responsibility Act (2022)
- RA 8749 –Clean Air Act (1999) and Related DAOs

ซึ่งฟิลิปปินส์ได้วางทิศทางในอนาคต เช่น การร่างกฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะ การบูรณาการกับเศรษฐกิจหมุนเวียนและความร่วมมือเพื่อปฏิบัติการพลาสติกระดับโลก ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน งานวิจัยเกี่ยวกับไมโครพลาสติก การพัฒนาเทคโนโลยี

### 1.3.3 Innovative practices undertaken by SMEs (โดย KOJIMA Fujio, CEO of Pirika Association, Japan)

Pirika คือ สตาร์ทอัพด้านการจัดการขยะพลาสติก มุ่งเน้นการจัดการขยะ มีการบริการและข้อมูลชั้นนำของโลกในด้านการเก็บขยะ (การทำความสะอาด) และการวิจัยขยะ มีเป้าหมายในการเก็บรวบรวมขยะและลดการรั่วไหลเข้าสู่ธรรมชาติภายในปี 2583 Pirika มีเครือข่ายการดำเนินงานแก้ไขปัญหาด้านขยะทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นการเก็บรวบรวม ศึกษาวิจัย ป้องกัน รวมถึง Recycle มีการดำเนินงาน เช่น การเก็บขยะและมีการแชร์ การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการตรวจจับขยะ การพัฒนาและศึกษาวิจัยแหล่งที่มาของไมโครพลาสติก และการนำขยะมาผ่านกรรมวิธีเปลี่ยนเป็นทรัพยากรใหม่

### 1.4 แนวทางการนำมาปรับใช้กับองค์กร

นำความรู้ที่ได้มาเผยแพร่และส่งต่อความรู้ให้กับเพื่อนร่วมงาน รวมถึงการนำไปปรับใช้ในกระบวนการดำเนินกิจกรรมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งให้มีความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและลดขยะจากกิจกรรมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง

## ส่วนที่ 2 ประโยชน์ที่ได้รับและการขยายผลจากการเข้าร่วมโครงการ

จากการเข้าร่วมโครงการทำให้ทราบผลกระทบจากขยะพลาสติก และปริมาณของขยะพลาสติกที่มีอยู่ในธรรมชาติอย่างมากและหลากหลายรูปแบบ การแก้ไขปัญหาไม่สามารถทำได้ด้วยคนคนเดียว หน่วยงานหน่วยงานเดียว ต้องมีความร่วมมือกันจากหลาย ๆ ฝ่าย แต่การแก้ไขปัญหาด้านขยะสามารถเริ่มได้จากทุก ๆ คน โดยประโยชน์ที่ได้รับดังนี้

- **ประโยชน์ต่อตนเอง** ได้ความรู้ด้านปัญหาและผลกระทบจากปัญหาขยะพลาสติก รวมถึงแนวทางการแก้ไขปัญหา นำไปสู่การปรับเปลี่ยนการใช้ชีวิตประจำวัน โดยลดการใช้พลาสติกลง เช่น ลดการใช้หลอด ใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก นำพาชนะไปใส่อาหารแทนการใช้กล่องโฟมหรือกล่องพลาสติก

- **ประโยชน์ต่อต้นสังกัด** นำความรู้ที่ได้มาแบ่งปันให้กับเพื่อนร่วมงานและสร้างจิตสำนึกในการปรับเปลี่ยนการใช้ชีวิตให้ลดการใช้พลาสติกลง และหน่วยงานจะกลายเป็นหน่วยงานที่สร้างขยะน้อยลง เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ซึ่งเพื่อนร่วมงานมีการใช้พลาสติกลดลง ใช้พาชนะสำหรับรับประทานอาหารเป็นพาชนะที่ล้างแล้วนำกลับมาใช้ใหม่ได้ เช่น กล่องข้าว แก้วน้ำ ข้อนส้อม ลดการใช้ถ้วย แก้วน้ำ และข้อนส้อมที่เป็นพลาสติก

- **ประโยชน์ต่อสายงาน** การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งของประเทศไทยมีนโยบายส่งเสริมและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและสร้างความยั่งยืนในอาชีพ โดยมีการตรวจเช็คกระชังเป็นประจำ หากเนื้ออวนเริ่มฝกร่อนทำการซ่อมแซม หรือเปลี่ยนตามอายุการใช้งาน รวมถึงมันเก็บขยะและขยะพลาสติกที่อยู่บริเวณบ่อเลี้ยงหรือกระชังเลี้ยง เพื่อลดการรั่วไหลของขยะพลาสติกหรือไมโครพลาสติกเข้าสู่ระบบการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง

## ส่วนที่ 3 เอกสารแนบ